

Tabaklaryň we okaralaryň atlandyrylyşy

Category: Kitapcy, Türkmen dili

написано kitapcy | 23 января, 2025

Tabaklaryň we okaralaryň atlandyrylyşy TABAKLARYŇ WE OKARALARYŇ ATLANDYRYLYŞY

Agaç tabaklar tut, erik, dagdan, tal agajyndan ýasalyp, olaryň birnäçe görnüşleri bolupdyr. Olar **batman, kersen, tebse, adaty, telper, čeňkli çanaklar, okaralar** diýlip atlandyrylypdyr. Olaryň iň ulusyna batman çanak diýilýär eken. Batman çanaga elli üç gadak bugdaý sygýar ekeni, her gadak hem dört yüz gram bolsa, elli üç gadagyň ýigrimi bir kilogram iki yüz gram bolýar. Batman çanakdan kiçiräge kersen diýlip, bu barada halk arasynda şeýle bir setirlerem bar:

Hersene jan, hersene,
Elim urdum kersene,
Iýdim-içdim doýmadym,
Ýene bolsa bersene.

Kersen okaradan agzybirlik bilen köplük bolup nahar iýmegin özbaşyna bir lezzetiniň, şüweleñiniň bardygyny aýdypdyrlar. Tebse çanak hem ulurak okara hasaplanypdyr. Ata-babalarymyzyň gep salgyna görä, öňem biriniňkä üç sany dayaw pyýada myhmançylyga barypdyr. Öý eýesem süýtli aş bişirip, üstünede gowurdagyň uly bölegini goýup, tebse çanaga salyp äberen. Myhmanlaryň birem bedinebislik bilen «Til bir ujy bize garşı bir ujy» diýipdir. Beýlekisem kem galyp barýan ýaly, «Bize garşı bir aryk» diýip, çemçe bilen gowurdagyň ýagy özlerine akar ýaly, ýodadır, aryk ýasap oturanmyş. Yoldaşlarynyň bolup oturyşlaryna gahary gelen üçünjileri bolsa, «Hemmesini deň pytrat» diýip, tebse çanakdaky gowurdagy deň derman aşa garyp goýberipdir.

Türkmen halkymyz ağaç tabaklaryň göwrümini aglabá, uly-uludan

ýasapdyrlar, sebäbi bir okaraň, bir saçagyň başyna jem bolmagyň agzybirlikden nyşandygyna dogry düşünipdirler. Şeýle hem ederini bilyän, eden işi nusgalyk ata-babalarymyz könesi bolmadygyň täzesi bolmazlaryna eýerip, bu gymmatlyklary hiç wagt galdyrmandyrlar, olar gadymy miras bolup durýar.

Milli mirasymyza ser salanymyzda bolsa okaradır çanaklar doğrusynda şeýle setirler hem bar:

Ýamalar ýamardym, düwülen ýaly,
Çanaklar ýalardym ýuwulan ýaly.

Çemçe ýuwsaň sapyny ýuw,
Okara ýuwsaň daşyny ýuw.

Okara çanagyň düýbüni ýapar.

Şeýle hem ir döwürlerde obada 9 okarasy bar adama dokuzy düzüw diýipdirler. Galyberse-de, okaradır kersenleriň goňsuçylyk gatnaşygynda hem möhüm orna eýe bolup, ol birek-birege mähribanlygyň, süýjülikli gatnaşygyň nyşany hökmünde hyzmat edipdir. Ata-babalarymyzyň döreden milli mirasynda bu barada şeýle bir jaýdar jümleler hem bar:

Gel okaram, git okaram,
Gelmeseň, gitmeseň,
Orta ýolda döwül okaram.

Hawa, ata-babalarymyzyň gündelik öý-hojalygynda giňden ulanan ağaç tabaklaryna bu günki gün zerurlyk ýok hem bolsa, käbir türkmen hojalygyna baranyňda bu gymmatlyga gözün düşýär. Ağaç tabaklarda palaw äberlende milli mirasymyzyň häli-häzirem saklanýandygyna göwnüň hoş bolýar. Şeýle hem halk hakydasy onuň bilen bagly aýtgylary, meňzetmeleri nesilden-nesle, dilden-dile geçirip häzirki günlerimize ýetirip gelipdir. Häzirki bagtyýarlyk döwrümüzde hormatly Prezidentimiziň tagallasy bilen, milli mirasymyz ylmy esasda öwrenilýär, geljek nesillerimize ýetirilýär. Gadymdan gözbaş alýan dörediji türkmen halkymyzyň nesillere galdyran bu gymmatlyklary Berkarar döwletimiziň bagtyýarlyk döwründe ýaş

nesillerimiziň görüm-göreldesi, mekdep terbiýesi bolup hyzmat edýär.

Annajemal ESENOWA,
kiçi ylmy işgär. Türkmen dili